

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natise, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Zlata doba katoliške vere v Avstriji.

(Konec.)

M-č. O nekaterih živalih pripovedujejo, da so tako svojeljubive, da iz prevelike ljubezni mladiče zadušé. Svojeljubnost, ki visi marsikje tudi na človeški koži, je grda lastnost, posebno pa, kedar človek lastne napake ljubi, kedar slepi samega sebe in iz slepote krivico zagovarja.

V Avstriji ni glede na verske zadeve tako hudo. Sicer vzdiguje divja zver, triglavna hidra mogočno svojo glavo; to priznava navedeni list, pa vendar, meni, ni še sile. Res? — Liberalizem, prostomavtarija, ostudnost denašnjega časopisja, ti faktorji se v hudem boji skušajo prekositi ter si priboriti nad drugim zmago in slavo. Liberalizem, ki iz laži izvira, ki je oče vse laži, nadkriljuje svoja tovarša. In da je vspeh gotov, začčenja se pri prvem začetku pri mladini. Veliko nesrečo napravi le en brezverski človek, kaj še le, kedar bodo celi rodovi v besedi in dejanji kazali, da ni Boga. (Ps. 1. 1) Liberalizem ima za-se prostost v najemu, za druge, posebno za katoliško cerkev grdo robstvo. Porabi se vsaka še tako nedolžna priložnost, da se maha po njej, da se zasramujejo njeni služabniki, da se smešijo, tajijo verski člani. Oni, ki se porugljivo posmehujejo nezmotljivosti rimskega papeža, ki razvpivajo to za sramoto devetnajstega stoletja, prav tisti prilastujejo omenjeni pridevek samim sebi. In kedor noče trobiti v njih rog, kedor noče priznati in sprejeti njih nezmotljivih (!) nazorov o božanstvu, o veri, pravu, pravici,

o nravi, pa ga trgajo — mračnjaka, sovražnika napredka, ljudstva — v svojih judovskih listih, katerih predali so vedno odprti sčuvanju in hujskanju zoper vse, kar je katoliško. In dunajsko glasilo poje slavo in hvalo!

Oni določujejo, kedaj in kolikokrat sme kedo v cerkev. In ako bi se predznil dotičnik grešiti zoper nezmotljivi (!) liberalni „muss“, tedaj se poslužujejo silnih sredstev. Pridno se bobna nekoliko dni v nezmotljivih listih k ustaji. Kmalu se prikaže pobalinstvo v fraku in cilindru z gorjačo v roki združeno sè surovo druhalijo. Hrabro se postavi v trdno falango češ, naj le pride, videl bo, kaj se pravi nas provocirati (!). Začne se šum in hrup. Zaničljivo pogleduje množica avstrijska gosta, tu pa tam se čuje glasni krohot, poulično zasramovanje, ki žali čast in vzorno versko čuvstvo. In to vse se godi v obližji najviše merodajne oblasti. To nasproti osebi, ki bi jo moral vsak poštenjak spoštovati, če ne uže zaradi lastnih požrtvovalnih lastnosti, pač pa gotovo, ker se s takim barbaričnim ravnanjem direktno in indirektno žali cesarska hiša. Ni dovolj! Tumultuanti se drvé v cerkev, kjer se komedija nadaljuje. Tumultuanti obstopijo pobožna visoka gosta, ko prideta iz cerkve, kakor krokarji smrdljivo mrhovino. Župan pa, meso od liberalnega mesa, kost od kosti, si menca veselo roke. In dunajsko glasilo poje slavo in hvalo srečnemu položaju katoliške vere!

Ko so „krach“-erji imeli smrtnega angelja v hiši, ki je neusmiljeno vihtel svojo

smrtno koso po časnem blagostanji, tako, da je vsled tega marsikedo si življenje vzela in samo ženo bogato z nepreskrbljenimi otroci pustil stokati v solzni dolini, — takrat, kje si bilo liberaluško časnikarstvo? Kaj ne, smrt tega in onega nesrečneža, bridke solze nesrečnih udov, klici lačnih otrok, vse to je bilo v tvojem nezmotljivem žepu? Nezmotljivo časopisje je modro molčalo o tem. Ono molči vselej, ko se kaj nespodobnega, sleparskega, nečloveškega godi v krogu krščenih in nekrščenih umazanih Izraelovih otrok. Resnica ne sme na dan: mora se zatirati in zatreti. Ko pa božja previdnost kaj pripusti, kar je po naših kratkih mislih velika nesreča, posebno če je nesreča sploh le v kakej zvezi s „farsko“ in božjo senco, huj! kako ti stojé ti rudečenosni Ezaviči na nogah oboroženi do ušes, prevideni sè strupenim streljivom, in udri! v divjem skoku na sveto katoliško cerkev, na božje poti, ki jih ona zagovarja in vernim gorko priporoča za naj uspešnejše sredstvo, s katerim se da božja opravičena jeza nad grešnim svetom potolažiti. In satan laže, debelo laže, in če se mu laž jasno dokaže, laže še bolj! Ni vrag, misli si, nekaj bo vendar izdalo! In v svojej besnosti vzame si v roke skalpirni nožič ter mesari po duhovščini. In dunajsko glasilo poje slavo in hvalo srečnemu položaju katoliške vere, katero, kakor samo priznava, zalezuje triglavni zmaj: liberalizem, prostomavtarstvo s pomočjo nezmotljivega, judovskega časopisja!

„Nekedanji starodavni Galci so pridrli pod vodstvom svojega kralja Brena pred

LISTEK.

Č E N Č E.

(Dalje.)

Rajnkega g. Jožefa Poklukarja, ki je bil svoje dni profesor pastirstva v Ljubljani, poznajo Goričani in Ljubljanci; pravim da ga poznajo tudi Goričani, ker je bil nekaj časa professor theologiae moralis pri nas v Gorici, predno je v Ljubljano prišel za profesorja pastirstva (glej Histor. Seminarii centr. Gorit. v Tržaškem fol. dioeces. 1869). Kedar so začeli v Ljubljani omnes cathedras theologicas polniti se samimi dohtarji, je Poklukar zložil smešno pesem od dohtarskega klobuka, z geslom: Odi profanum vulgus et arceo. Horat. Ta pesem, katero sem ne zdavno od nekega prijatelja udobil, ima osem štirivrstnih štrof, z refrainom:

Le sam dohtar ohrani čist uk;

Hvaljen bod', hvaljen bod' dohtarski klobuk!

Pesem sama na sebi ni ravno vredna, da se za zgled postavi mladim pesnikarjem: beseda je en malo okorna, in ves zlog kaže več pomanjk-

ljivosti. V dokaz tega hodi tu sem postavljena osma, to je, zadnja štrofa:

Le sam dohtar je pravi lev po Linejskem plemenu,

Le on sam učenik v pravem poštenem pomenu;

Vsak pa, k' nima pri svojem podpisu priveržek DR,

On, če tud glavo si zlomi, ne bo nigdar cerkve steBR.

Le sam dohtar ohrani čist uk;

Hvaljen bod', hvaljen bod' dohtarski klobuk!

Tako je, stari ljudje so bili od nekdanj taki, ki so svoje čase hvalili, in grajali nove; stari marsikaj drugače umejo, drugače mislijo, in se drugače vedejo, kakor mladina. Ljubi moj Štefan! mi je ne zdavno dober znanec in prijatelj rekel: mi dva sva se uže postarala (on ima devet let več, kakor jaz), in nisva več za sedanji svet. To resnico je neki čutil tudi ranjki g. Jož. Poklukar! in jo po svoje izrazil v omenjeni pesmi. Posebno v naših časih se vpije zmirom: Junge Kräfte! — Pa kaj bom ponavljal, kar sem uže dvakrat ali trikrat o tem pisal? Saj je sploh znano, da vsaka pesem v drugič zapeta ni nič boljša kakor jed pogreta, kakor govori, ako se ne motim, v svojih psicah ranjki Prešern. In gotovo je, kar vsak dan skušamo, da se nam naj lepša pripoved, ko jo v-

drugič ali v tretjič pripovedujejo, koj neslana zdi Et quia extrema se tangunt, nāhajajo se tudi taki, kateri malo govorijo le zato, da se ne ponavljajo. Exempla bi Vam znal navesti, ako bi trebalo, ex adhuc viventibus. Zakaj govorim neki zopet od Junge Kräfte, pa od dohtarjev itd.? Morebiti mi poreče kdo, da jezik bije vedno na bolni zob; ali tu je ni zadel, ker pravi vzrok tega je le, ker mi za zdaj nič pametnega ni v glavo padlo, o čemur bi pisal, da pomorem Glasovemu uredniku en malo s tem, da mu nekaj vrstic s temi čenčami napišem. Saj kaj jaz sam mislim o naših mladih dohtarjih, sem ne zdavno v Glasu očitno izrekel.

Toda, da to reč pustimo, in da se kake druge stvari lotimo, Konkurencija ali concurrentia, od ktere sem v teh čenčah uže nekaj omenil, je pač čudna stvar! Concurrentes lahko si postanetanasprotnika, ako sta dva, si postanejo lahko nasprotnikl, kedar jih je več. Vsak konkurent želi udobiti službo, in zmagati; vsi drugi, ki je ne udobe, (in med njimi utegne biti mož, kateri si misli in trdno verje, da on

rimsko mesto. Stanovalci pobegnejo prestrašeni iz mesta. Le bolj krepki ljudje se utaborijo na kapitolu; tukaj pričakuje tudi nekaj senatorjev gotove smrti. Kapitol začno oblegati. Nek Galec izvoha slučajno skrivno stezo na kapitol in pelje po noči več vojakov po njej. Eden prileze uže na ozidje. Kar začno krakati gosí, katere so boginji Junoni na čast na kapitolu hranili. Nek Manlij se prebudi, prileti na mesto in palne galske vojake z zida po stermini. Bren se potem z Rimljani pogodi za 1000 funtov zlata. Ko zlato vagajo, se Rimljani pritožijo čez krivično vago. Kar vrže Brentežki meč v torilo pri vagi ter vzklikne znamenite besede: „Vae victis“. Gorje zmaganim.

Ustavoversko - katoliška stranka bi se morala iz te pravljice vsaj nekaj učiti. Verjame zadeve niso bagatela. Tukaj je treba previdne odločnosti. Kajti če se bližamo nasprotniku v rokovicah prav dvorjanstveno, če zaradi ljube edinosti resnici na kvar pravi položaj zatajujemo, mesto da bi možato odbijali krivični napad in strmoglavili nesramne naskakovalce v strmino, kaj bode pomagalo potem, ko bode prepozno naše pritoževanje? „Vae victis“ — gorje zmaganim! Reči bodemo morali skesano „mea culpa“ in molčati, dokler ne pošlje božja previdnost drugega Kamila, drugega rešitelja. Polovičarstvo tukaj ne velja. Ni mogoče služiti krivici in pravici. Kedor ni z menoj, ta je zoper mene, in kedor z menoj ne nabira, raztresa“ (Mat. 12. 30).

„Če pa oni, ki stojé „trdno, kakor zidi grada“, odločno ne oziraje se ni na desno, ni na levo, če ti vidijo, kako se rušijo stebri katoliške pravične stvari, lahko vzkliknejo z mirno vestjo: „Bog je dal, Bog je vzel; hvaljeno bodi Gospodovo imé. Srce jim bode pravilo, da so storili svojo dolžnost. Vrh tega imajo za zadostenje gotovo upanje, da pride po nevihti jasno, vedro nebo. Saj „kedar se cerkev preganja, takrat cvete; kedar se zatira, raste; kedar se zasramuje, napreduje; če dobiva rano za rano, zmaguje; kedar se zatožuje, postajajo njeni nauki bolj jasni;

— sam je službe vreden!) so mu potem nenavidljivi. Take so miseriae humanae! Da bi le humilitatis virtus bolje med nami gospodovala, pa bi bilo dobro. Bodi si služba podružnika, ali vikarja, ali fajmoštra, ali učitelja itd. povsod nahajamo človeško slabost, ki se kaže in razodeva zdaj v tej, zdaj v oni obliki; sebičnost, ali amor proprius se nikjer jasnejše in očitniše ne kaže, kakor o takih priložnostih, to je, pri Konkurencijah. Pa te so preresne stvari za čenče, zato nočemo na dalje o njih čenčati.

Ako pa povem kako judovsko kvanto, no! to spada uže po vsem pravu med čenče. Ko je Bog prvega človeka ustvaril, ali menite, kali, da je bil tako majhne postave, kakor smo mi zdaj? Kaj pa da! Moj rajni oče, Bog mu daj večni mir in pokoj! je bil pač korenjak: za celo glavo je bil višji, kakor mi vsi, kar nas je bilo družine. Zato pa nas je tudi v šali pritlikovce imenoval, ter pristavljaj: „Tu se vidi, da se bliža konec sveta; vsak rod je slabši in manjši memo prejšnega. Kedar postanejo ljudje tako majhni, da bodo štirje pod enim mernikom mlatili, tedaj bode konec.“ Vzemimo zdaj h a n c

prav takrat je naj trdnejša, kedar mislimo, da je po njej“ (Sv. Hilarij. Weckstimmen. VI. 6).

Dopisi.

Iz Brd 30. junija. — (Volitev župana; nesreče in marsikaj.) Dans je bil za zedinjene občine Štverjan-Cerovo prilično važen dan. Imeli smo namreč volitev novega župana, h kateri je prišel sam c. kr. okrajni glavar baron Rechbach. Volilcev se je vdeležilo 16, le dva sta izostala. Večino glasov je udobil g. Ant. Lenardič namreč 9, proti 7, ktere je udobil prejšni župan g. Anton Klanšček. G. Ant. Lenardič, veliki posestnik, je že 1849—51 l. županoval. Akoravno se ne moremo pritožiti proti županovanju bivšega župana, ker je naroden in je tudi, večidel v slovenskem jeziku vradoval, pa je tudi ime v slovenskem jeziku popolnoma zmožnega tajnika g. K. Kumarja, — se je vendar večina volilcev odločila za g. Lenardiča, ker je bolj pri rokah ter stanuje ob skladovni brisiki-cesti pod Štverjanom. Nadjamo se za trdno, da bode tudi novi župan v slovenskem jeziku vradoval, kar se mi tím bolj potrebno dozdeva, čim bolj pihlja od bližnje beneške meje sém narodnost morilna sovražna sapa. Omenjeni novi g. župan je mož zvéden, posebno v kmetijstvu in dobrega srca, iz kterega hiše noben berač brez daru ne gre. Poročati Vam imam še o nesreči, ki se je v Diedni, v Kviški fari včeraj pripetila. Tú je okoli 11. ure zjutrej treščilo skoz dimnik neke kmečke hiše, ter je vrglo pri ognjišču stoječega starčka na žerjavico ognjišča, kjer je nekaj minut v nezavednosti ležal in se ob desni strani zlo opeknel; za nekaj časa pridejo hišni in ga v nezavednosti najdejo. Vpatis je, da bode ozdravel, ker se je kmali zavedel. — Ravno čujem žalostno novico, da so se včeraj v Noznem, v Gradenskega vikarijata Dolenjske županije, v neki krčmi fantje sprli, in ravno onega, ki jih je prišel miriti, so z noži pod rebra smrtno ranili, tako da bo komaj ozdravel. Dotični razsajalci (3) so šli takoj sami v Kormin, to naznanit. Smrtno ranjeni je neki vojak na odpustu. Ker se večkrat take nerednosti in tepeži med mladostjo godé, smo dobili nedavno novo

thesin, da je resnična; tedaj porečemo, da kolikor bolje nazaj gremo v starodavne čase, toliko večje postave so bili ljudje. (Ho! ho! bo tukaj kdo zaupil: chest va nei rozz! pa ne poslušajmo ga; naprej!) Enohove bukve (liber Henoeh), o kterih sveti cerkveni očaki večkrat govori, pripovedujejo neverjetne reči od predpotopnih velikanov, to je, od njihove strašno velike postave in sile. Og, Basanski kralj, kterega je Mojzes premagal, bil je eden izmed njih, kvasijo Judje. Kako? ali niso vsi v potopu poginili? Og ne, trdijo Judje. Rešil se je bil vrhi naj višje gore. Voda nad naj višjimi gorami je petnajst komolcev višje stala (1. Mojz. VII, 20), pa Ogu je le komaj čez koleno segala. Tako je tedaj ondi čakal, da se je voda zopet znižala, in on je potem še po potopu živel noter do Mojzesovih časov (pač je bil silno star! Kaj ne?) Ali tudi ta strašno velika postava Ogova ni bila nič proti Adamovi velikosti. Kakšen je bil tedaj Adam? Poslušajte in strmite: Z nogama je na zemlji stal, in z glavo se je nebes dotikal; z desno roko je lahko prejel za poldnevni, in z levo za polnočni tečaj naše zem-

žendarmerijsko postajo v Dobrovem pri Biljani. „Brici so res vroči kot njih rebula je, rekel nekdo; in res, iz nezmernosti v pijači koliko strahovitih hudobij se ne zvali! — Trta kaže po vsih Brdih izvrstno, pa kaj pomaga, več ko Bog ljudem vina dà, več nerodnosti, greha in nesreč se zgodi! Kdo tega ne ve?

Še to! Stari občinski zastop omenjenih občin je Štverjanskemu vikarju v svoji zadnji seji nasproti onemu dopisu 15. apr. t. l. (v „Soči“ l. 16.) dal enoglasno zaupnico ter sklenil v znamenje svojega visokega spoštovanju in zaupanja, da mu bode kongruo nekoliko zvišal.

Te dni t. j. 1. julija dobimo tudi novega dekana v Ločnik, še mladega v. č. g. Fr. Košuto. Veseli nas, da je zmožen slovenščine, in da bode lahko tudi slovensko se slovenskimi Brdi, posebno z narodno duhovščino uradoval. V to ime mnogaja leta na zdar!

Na levem bregu Soče. — 30. junija.

Veselili smo se, ko nam je došla novica, da z novim letom 1875 udobimo tudi mi v Gorici naš *Folium dioecesanum*, kakor ga imajo v Trstu uže celih deset let. Res, da se naš *Folium* ne imenuje ni *diocesanum*, ni *Curia Episcopalis*, kakor pravijo Tržaškemu, ampak *Folium periodicum*, to da imé nič ne dé, samo da imamo stvar. In glej, meseca januarja smo okoli polovice meseca list udobili, meseca februarja in marca tudi, toda po tem se zdi, da gre vse rakove pot. Za mesec maj smo proti koncu meseca list zagledali; junija meseca smo danas uže 30., in za junij še ga ni. Tu se je uresničilo, kar je nek dvornik na dvoru Karla Velikega v šali spregovoril, da ako reč tako naprej pojde (vsak dan je bila miza pozneje pogrjnena), bomo še le jutre za danas šli h kosilu. *Sapienti pauca!* Imel bi marsikaj omeniti o tem *Folium-u*, zakaj nam n. pr. podajajo le same, skoraj bi djaj, suhoparne sestavke o tem in onem, a ne *praeprimis et ante omnia papeževe allocutiones et similia. pa normalia, acta et decreta*, kakor je začel enkrat *folium* po malem donášati, in vsaj tako, kakor *folium dioecesanum Tergestinum* take stvari donáša, ki zadevajo *praktično curam animarum etc.* Da bi se vsaj tako vredoval ta list, kakor *mensibus februario et marito . . . . .* Menim, da

lje. Ali je bil velikan, ali ne? Ali ko je božjo zapoved prelomil, tedaj ga je greh tako potlačil, da je ostal le še samih petdeset vatlov dolg. — E, kaj nam tu čenčaš? mi poreče spet kdo izmed častitih bralcev; to so kvante! To so čenče! pravim jaz. Judje v svoji zaslepljenosti verujejo te, in tem enake kvante ali čenče, (*coeci sunt, et duces coecorum*, kakor govori naš Zveličar), ker nočejo verjeti Jezusu in njegovemu svetemu nauku. Kdor za pravo vero ne mara, zabrede v nevero, in veruje take reči, ktere so več ali manj očitno abotne in tudi večkrat smešne. To vidimo pri Judih, to vidimo lahko pri onih tudi, ki se „omikane“ štejejo, pa za edino zveličavno krščansko katoliško vero ne marajo. Lahko bi se dalo to z djanji dokazati, toda tiho! Bog vé, ali ne bi tako moje čenčanje kakega sršena zbudilo, kteri bi me utegnil pikniti? In sršenov pik je nevaren, to vemo dobro. Zatorej sklenimo tu tudi te čenče, ker in *multiloquio non deerit peccatum*. Da ste mi vsi zdravi in veseli!

gospod urednik je pač dokaj učen, zvit, *theoreticus*, pa da malo vé, in zna, kaj treba *in praxi, in actuali cura animarum*. Nam Goricanom je dobro znan pregovor: *Val plui la practica, che la grammatica*. Mi sproštujemo tega gospoda, posebno pa še, ker je *dohtar*, saj dohtarji vejo in znajo vse (scilicet!), ali v tem mu ne moremo prav dati. In pa, tako dolgo odlašati z izdanjem lista! Kam pridemo, ako se ta reč kaj ne predrugači? *Omnia sine ira et studio*.

Postscriptum.

Ravno sem te vrstice spisal, ko sem tudi zvedel, da je rečeni gospod vrednik dva ali tri uredne dopise (*acta officiosa*), ne vem, ali reči, ki so iz Rima došle, ali kaj družega enakega, v roke udobil, naj je v *Folium* sprejme, in vendar nam ni nič priobčil. Kako je to? Je li pozabil na sprejete spise, ali pa jih noče, in ni hotel v natis dati? Da jih ni hotel sprejeti, ne morem verjeti, ker ga predobro poznam (ali morebiti se vendar motim?); da je pa na nje pozabil, to ložej verjamem, ker možje, kakor on, ki so visoko učeni, pa imajo mnogo opraviti, in se z vsem pečajo, ter za vsako stvar roko stegnajo, in ne premislijo, ali bodo tudi imeli *tempus sufficiens*, vsem rečem v okom priti, kakor vem in sem uže videl *exempla*, prav lahko pozabijo, in založijo reči, ktere bi imele svojo naravno pot iti. Ne vé, ali mu bodo te opazke všeč, ako mu je kdo potolmači, ker on sam slovenskega ne zna, toda resnične so, in želeti je, da se stvar v boljše spremeni ali spreobrne. Morebiti se zakasnuje *folium* tudi za to, ker sta *samo dva*, ki zanj pišeta? Toda meseca februarja in marca je bil en sam, ki je pisal, in vendar se *folium* ni zakasnil, temveč je še poprej na svetlo prišel. *Videant ergo consules!* Samo dva, ki skrbita za *folium*, pri toliki množici učenih (*doctorum*) mož, to je vendar odveč! Kaj, ako ta dva odstopita, ali se skujata, ali obolita? *Actum est de folio!* Zdi se mi tudi, da se je enmalo pre visoko začelo; ali ne bi bilo dovolj, z malim začeti, *uti Tergesti*, in pozneje, ako se najde, da je mogoče, *extendere se ulterius?* Pa zadosti tega! ako grem naprej, *alín nei rózz!* Z Bogom!

Ogled.

Avstrija. Naš cesar France Jožef in ruski car Aleksander sta se snidla v Eger-u na Češkem. Ruski car bi bil lahko po krajši poti vrnil se v svoje dežele, naredil je pa ovinek na ljubav našemu cesarju in tako je bilo mogoče, da sta se mogočna vladarja na avstrijski zemlji sešla. Ta shod cesarjev kaže, da so razmere med Avstrijo in Rusijo jako ugodne, kar zamore pravega avstrijanca iz srce le veseliti. Posebno pomenljivost vtegne ta shod imeti gledé vzhodnega vprašanja. Za Avstrijo se to vprašanje srečno rešiti zamore le, ako se reši s porazumljenjem z Rusijo. Da bi pa minister Andrassy-kakor nekteri vladni listi poročajo-neke posebne zasluge v tej zadevi imel, zdi se saj neverjetno.

25. junija so imeli ogrski ministri pod predsedništvom cesarjevim zborovanje z strani colne in kupčijske zveze. Sad dogovorov z našimi ministri ni znan, vendar se da sklepati, da se niso mogli porazumeti in stvar se bo še kaj časa vlekla.

Vše zadnič omenjeni strik tkalcev v Brnu traja osem dni in ni še končau in menda ne bo tako naglo. Policija je neavstrijske delalce hotela iztirati, pa preselili so se iz mesta na deželo in postali so načelniki in voditelji celega upora. Njihov zgled so tudi tkalci na drugih krajih začeli posnemati in več ko 1500 delalcev se kuja. Iščejo raznih uzrokov to nadlogo prav raztolmačiti, pa pravega nočejo videti. Ta teden zažnó volitve na Ogrskem, vladna stranka upa dobiti veliko večino svojih privržencev, vendar pa za vse volilne okraje niso še postavili kandidatov.

Do sedaj je imenovanih 627 kandidatov in sicer: 480 liberalnih, 71 skrajnih levičarjev, 65 Sennyey-cev in 11 narodnjakov.

Volitve na Hrvatskem začnejo za prihodnji deželni zbor že 20. julija in ogrski državni zbor se snide že 20. avgusta.

Zunanje države. Pruski kralj in nemški cesar Vilhelm bo v kratkem snidel se z našim cesarjem v Ischelnu. Nemški listi močno povdarjajo, da to pomenja stalni mir, kterege bo Europa posihmal živela. Sploh zveza treh cesarjev daja priliko naj boljše prihodnost upati saj dokler kaj hujšega ne pride.

Na južnem Francoskem je strašna povodenj neizmerno veliko škode naredila. Zarad tega tudi viharne seje narodne skupščine mirujejo in vse na to dela, ravežem pomagati. Mac Mahon je šel osebno poškodovane kraje obiskat in razdeliti nekoliko najnujnejši podpore. Po vsem Francoskem se nabirajo milodari. Narodna skupščina je sklenila enoglasno, naj se dva milijona frankov poškodovanim razdelita, poslanci so pa še med seboj podpisovali milodare.

Ker Španjska Alfonsova vlada in vojska ne more drugače zmagovati, zmaguje-na papirji. Vladni telegrami vselej to pripovedujejo, kar se ni zgodilo. Vse zadnjic med svet raztrošene novice o „zmagah“ so se pokazale neresnične.

„Osten“ pripoveduje iz Bukaresta med drugim: „Pred nekterimi dnevi približal se je bregu pri Otenici z ljudmi napolnjen čoln. Mejno stražo so pobili in oboroženi, gotovo banditi iz Turške Bulgarije, so vdrli v vas ter jo oropali. Nastal je strašem boj med kmeti in roparji, več od njih na obeh straneh je mrtvih ostalo, enemu so roparji glavo odrezali ter jo seboj vzeli. Hitro potem so se podali v čoln in čez Donavo na Turško stran. Pravijo, da so sedem od njih prijeli in zaprli.“

Razne vesti.

+ Cesar Ferdinand je v Pragi 29. junija mirno v Gospodu zaspal. Bil je najstarejši sin cesarja Franca I. pa Marije Terezije, princesinje sicilske, 19. aprila 1798 na Dunaji rojen. Že od mladih let bil je jako bolehen in slaboten. 28. septembra 1830 bil je v Požunu kronan za ogerskega kralja. Pri tej priliki pokazal je svojo dobrotljivost in radodarnost ter je od ogerskih stanov mu podarjenih 50000 cekinov deloma razdelil med ubožne srenje ogerske, deloma pa daroval jih za akademijo, ktera se je v Budapešti snovala. Leta 1832 je srečno odšel zavratnemu napadu nekega penzioniranega stot-

nika Franca Reindla, kteremu je bil naprošeno denarno podporo odrekel. Po smrti očetovi, 2. marca 1835, prevzel je vladarstvo ter ustanovil državno konferencijo; tudi si je močno prizadeval uravnati denarstvo. 7. septembra 1836. bil je kronan za kralja češkega ter je tudi pri tej priliki za uboge in dobrotne namene razdelil vsih 50000 cekinov, ktere so mu bili podarili češki stanovi. L. 1838, 6. sept., ko je bil kronan za kralja lombardskega, je pomilostil vse politične zločince po laških kronovinah. Pod njegovo vlado začelo se je obrtnijstvo močno razvijati, in naredilo se je mnogo novih cest pa železničnih črt. O gališkem uporu l. 1846 pridobil je Krakovo. Ko so meseca marca 1848 na Dunaju začeli rogoviliti, moral je ministru Metternichu dati slovo ter izvoliti novo odgovorno ministerstvo in vpeljati konstitucijo. Meseca maja preselil se je vsled tega upora s svojim dvorom v Inšpruk, od kjer se je še le meseca avgusta povrnil na Dunaj. Meseca oktobra, ko so Dunajčani zopet ropotali, šel je v Olumuc ter se je tam 2. decembra 1848 odpovedal vladarstvu, ktero je prevzel njegov bratanič Frančišek Jožef I. Od tistihmal živel je skoro vedno v Pragi, kjer je bil njegov najlepši posel revnim in potrebnim deliti dobrote. Na tisuče in tisuče razdal je vsako leto med reveže in za dobrodelne naprave, in iz kterege koli kraja se je kdo obrnil do njega, bil je gotovo uslišan. Tudi na Slovenskem so za šole in nove cerkve v mnogih krajih od njega in njegove žene dobili zdatno podporo. Po vsi pravici je tedaj zaslužil priimek: „Dobrotljivi!“

— Iz Kviškega v Brdih se nam poroča, da so ondotni prebivalci v ponedlek zvečer napravili pri rojstni hiši mestnega fajmoštra mons. Janeza Kumar-a prav slovesno serenado z bakljado, godbo in streljanjem. Kakor znano, je presvetli cesar po predlogu prevzvišenega našega nadškofa imenoval fajmoštra Kumar-a častnega kauonika. Ker je omenjeni prečastiti gosp. rojen Kviščan, bili so Kviščanje na to imenovanje toliko ponosni, da so — ker gospod v Gorici prebiva — pri njegovi rojstni hiši z živijo in slava-klici in z nagovorom bratu prečastitega gospoda izrazili, kako ponosni so in kako jih veseli, da je eden zmed njih rojakov na tako visokem in najvišem mestu poslavljenja bil vrednega spoznan. S to zadevo je v zvezi „poslano“ na drugem mestu lista.

— Državni pravdnik ne sliši. — „Politik“, ki izhaja v Pragi, in po njej „Vaterland“ na Dunaji, donašata že dalj časa dokaze od skor neverjetnih sleparij in goljufij nekaterih bank, kojih voditelji so ustavoverci, posebno proti nekemu grofu Hartig. „Politik“ pozivlja državnega pravdnika vlado, grofa H., naj stvar preiskujejo ali pa naj jo tožijo radi obrekovanja. Zastonj, ne gane se noben; in vender znašajo one sleparije ne tisuče, ampak milijone. Lepereči.

— Povodnje in nevihte so pretekli teden hudo razsajale in neprecenljive škode in nesreče naredile. Na južnem Francoskem je vsled silnega deževanja reka Garonne prestopila bregove ter planjave in vasi na dolgo in široko podplula. Od nekaterih vasi je komaj kako močno zidovje ostalo, od drugih le kup kamnja. Nar veči nesreča je v Toluzi. Sporočila so vedno žalostnejša. Koliko ljudi je konec storilo, ne zamore se še prerajati, na stotnice se jih šteje. Že zdaj. Sedem okrogov je zadetih. Škoda je neprecenljiva. Nesreča leta 1835 ni bila tako

velika. — V Buda-Pešti na Ogrskem se je v saboto oblak vdrl in lilo je več ur, kakor bi bil sodnji dan. Vihar je bil strašansko. Hovnata tla so se vdrla in podrlo se je čez 200 hiš, okoli 100 ljudi je konec vzelo. Na Češkem je po več krajih, posebno v Pragi, povodenj in toča veliko škode naredila. Tako tudi na Moravskem in po nekaterih krajih na Štajerskem.

Domače stvari.

(Birna.) Naš prevzvišeni nadškof bodo delili sakrament sv. birme 4. julija v Gradiški, 5. jul. v Romans-u, 6. in 7. za dekanijo Viško v Ajellu.

(Umrli) je č. g. Dominik Violani, beneficiat Ceccotti v Marianu.

(Imetje rajnc. dr. Jan. Hrasta) bo se prodajalo po očitni dražbi prihodnja četrteka 8. in 15. t. m.

(Baron Pino) je bil 24. pr. m. v Gorici in se je od tu podal v Tomini, da bi se Tominci glede šolskega prostora zedinili.

Poslano.

Predragi Kviščani!

Ravno kar sem zvedel, da ste napravili pretekli ponedeljek zvečer moji pri rojstni hiši bakljado, katero sta spremljala godba in streljanje z možnarji, in da ste tako hoteli dati na znanje Vaše veselje, ker je po nasvetu Njih prevzvišenosti knezo-nadškofa našega Njih veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef blagovolil odlikovati (počastiti) mene, Vašega vselej zvestega rojaka.

Skušal bi, kar je nemogoče, ako bi hotel z besedami primerno razodeti občutke ljubezni in hvaležnosti, ki se budijo v mojem srcu proti Vam, predragi rojaki, zaradi skazane časti.

Ti občutki postajajo v meni še močnejši, ko pomislim, da to Vaše veselje je živ dokaz, kako visoko še zmiraj spoštujete služabnika Gospodovega, in kako močna in živa je Vaša vera. Naj liberalizem vleče na nasprotno stran, kolikor hoče, brc bo svojo duhovščino vedno v časti imel.

Sprejmite, predragi rojaki! zagotovilo pri-srčne hvaležnosti in vdanosti.

V Gorici pri sv. Ignaciju 1. jul. 1875.

Vaš rojak

Ivan Kumar,
mestni fajmošter, papežev kamornik
in častni kanonik.

PRODAJA

pravega domačega vina.

Belo od 10 do 12 gold. vedro.

Črno „ 14 „ 16 „ „

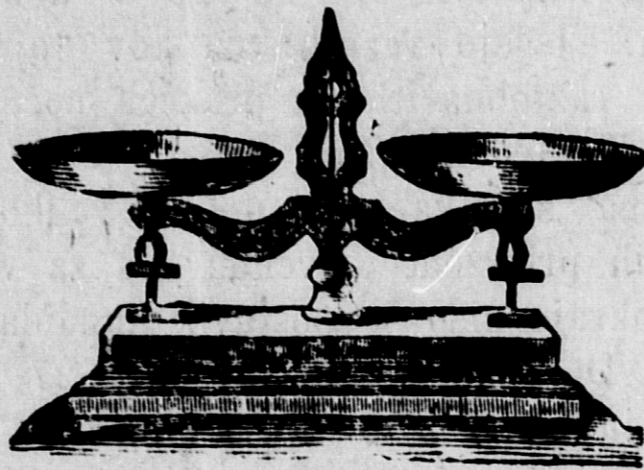
Dobiva se v drogeriji

Seppenhof-jevi

na

Travniku

Tehtnice po metričnem SISTEMU!

po metričnem sistemu.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da je delavnica in zaloga novih tehtnic (vag) po metričnem sistemu prenešana iz prodajalnice gospoda L. Clementin-a v njegovo lastno prodajalnico „Za mesnicami,“ št. 408. On tudi sprejema vsaktero prenašanje sedanjih tehtnic v tehtnice

Jožef Gyra.

Za mesnicami h. št. 408.

oriška Čitalnica potrebuje restavracija in čuvaja.

Kdor želi oboje sprejeti, naj se pri podpisnem odboru ustmeno ali pismeno do konca julija oglasi kateri mu bode daljne, jako ugodne pogoje naznanil.

V Gorici, dne 21. junija 1875

Čitalnični odbor.

Oznanilo.

Podpisani si jemlje čast slavnemu občinstvu naznaniti, da prejema in izvršuje vsakovrstna naročila na mere iz lesa po metričnem sistemu narejene za tekočine iz zrno.

Mere se izdelujejo natančno po predpisani postavi tako, da je dotična gosposka lahko potrdi.

V Gorici dne 22. junija 1875,

Jakob Juch,

Za mesnicami h. št. 419.

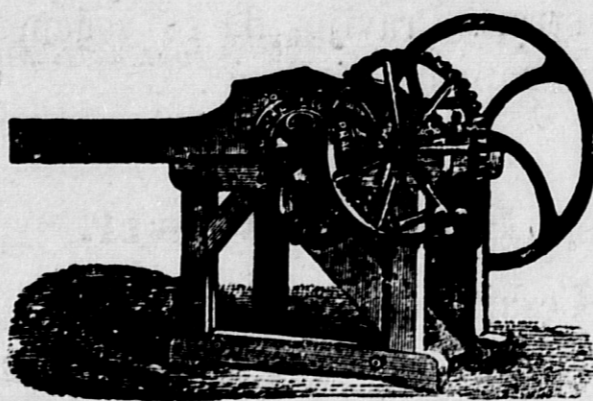
V O J S K E

sicer še ne bo tako brž, pač pa se nam že bliža čas žetve in

m l a č v e.

Mlatiči bodo dragi, to je gotovo, in se bodo vrh tega težko dobivali, žita pa bo, kakor kaže, mnogo, in ker se samo ne omlati, treba priskrbeti si že za časa drugih pripomočkov. Taki pripomočki so

ročne mlatilnice na cveke,

pri katerih ima troje, k večjemu čvetero ljudi, možkih ali žensk, opraviti, in katerih vsaka na dan 30 do 40 mernikov žita namlati. Pri tem je zrnje že očiščeno plev, klasje do zadnjega zrnja omlačeno. Teh mlatilnic je bilo lansko leto mnogo prodanih in kupci jih na vso moč hvalijo. Goniti in rabiti jih je prav lahko.

Lansko leto so se prodajale po **132 gl. 50 kr.**, letos pa je cena znižana na **115 gl.** v Ljubljani.

Zato mislimo, da ne bo noben količkaj veči posestnik zamudil napraviti si tako koristno mlatilnico; če pa je eden sam ne zmore, naj si jo napravi po dva, trije, štirje, tudi cele vasi ali občine skup. Da se že v enem letu splača, to je iz vsega tega gotovo vsakemu jasno. Dajo se tudi za plačo v obrokih.

Vsi drugi poljski in kmetijski stroji se lahko dobé, ako se naroče.

Zaloga ročnih mlatilnic v Ljubljani je pri

Jož. Debevca,

v Gradišči ob tržaški cesti hiš. št. 57.